

ภาษาไทย

หลักภาษาและการใช้ภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

พุทธศักราช ๒๕๕๑

ผู้เรียบเรียง

ดร.ณัฐฉิ ศลัยสุวรรณ

รศ. ดร.สิริพัชร เจษฎาวิโรจน์

ผู้ตรวจ

ผศ. ดร.ชูวงศ์ กลิ่นเลขา

ดร.กฤษณา บุญเลี้ยง

นางสาวสุธาทิพย์ พัทธนาวิ

นายอภิชากรฤต อินทหอม

บรรณาธิการ

นางสาวสุนา เขียนนิล

สงวนลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติ

ปีที่พิมพ์ ๒๕๖๗

พิมพ์ครั้งที่ ๑

จำนวนพิมพ์ ๒๐,๐๐๐ เล่ม

ISBN : 978-616-203-992-8

รหัสสินค้า ๑๔๑๑๐๑๑

A* อักษร

www.aksorn.com

จัดพิมพ์และจำหน่ายทั่วประเทศโดย

บริษัท อักษรเจริญทัศน์ อจก. จำกัด

142 ถนนตะนาว เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร 10200

โทร. 0 2622 2999 (อัตโนมัติ 20 คู่สาย)

แฟกซ์ : บริษัท ไทยรับเกล้า จำกัด โทร. 0 2903 9101-6

คำนำ

หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย หลักภาษาและการใช้ภาษาไทย ป.๔ เล่มนี้ จัดทำขึ้นสำหรับใช้ประกอบการเรียนการสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ โดยดำเนินการจัดทำให้สอดคล้องตามกรอบของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ทุกประการ ส่งเสริมความรู้ด้านหลักภาษาไทย เพื่อให้ใช้ภาษาไทยได้ถูกต้อง และมีทักษะการใช้ภาษาสื่อสารอย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย หลักภาษาและการใช้ภาษาไทย ป.๔ เล่มนี้มี ๘ หน่วยการเรียนรู้ ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ประกอบด้วย

๑. เป้าหมายการเรียนรู้ประจำหน่วย กำหนดระดับความรู้ ความสามารถของผู้เรียนว่าเมื่อเรียนจบในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ ต้องบรรลุมาตรฐานตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ในหลักสูตรข้อใดบ้าง

๒. แนวคิดสำคัญ แก่นเรื่องเพื่อให้ผู้เรียนทำความเข้าใจก่อนอ่านเรื่อง

๓. เนื้อหา ครบตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ นำเสนอเหมาะสมกับการเรียนการสอนในแต่ละระดับชั้น

๔. กิจกรรม มีหลากหลายรูปแบบให้ผู้เรียนปฏิบัติ แบ่งเป็น

(๑) กิจกรรมนำสู่การเรียนรู้ นำเข้าสู่บทเรียน เพื่อกระตุ้นความสนใจแก่ผู้เรียน

(๒) กิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) มุ่งหมายให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และสื่อสารจริง สามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง มีความสุขในการเรียนรู้ พร้อมทั้งจะพัฒนาการเรียนรู้จนเต็มศักยภาพตามความถนัดและความสนใจ รวมถึงได้ฝึกสร้างปฏิสัมพันธ์ร่วมกับเพื่อนในขณะปฏิบัติกิจกรรม และบรรลุสมรรถนะสำคัญทั้ง ๕ ด้าน ได้แก่ ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

คณะผู้เรียบเรียงจึงหวังเป็นอย่างยิ่งว่า หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย หลักภาษาและการใช้ภาษาไทย ป.๔ เล่มนี้ จะเป็นสื่อการเรียนการสอนที่อำนวยความสะดวกต่อการเรียนภาษาไทย เพื่อให้สัมฤทธิ์ผลตามมาตรฐานตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ทุกประการ

คณะผู้เรียบเรียง

คำชี้แจง การใช้สื่อ

การใช้หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย หลักภาษาและการใช้ภาษาไทย ป.๔ ประกอบการเรียนการสอนให้สัมฤทธิ์ผลสูงสุดตามมาตรฐานตัวชี้วัดและสมรรถนะสำคัญ ควรทำความเข้าใจองค์ประกอบของหนังสือ ดังนี้

แนวคิดสำคัญ

แก่นความรู้ที่เป็นความรู้ ความเข้าใจคงทน ติดตัวผู้เรียน

เป้าหมายการเรียนรู้

กำหนดระดับความรู้
ความสามารถ
ของผู้เรียน
เมื่อเรียน
จบหน่วยฯ

มาตรฐานตัวชี้วัด

ระบุตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ในแต่ละหน่วยฯ

เนื้อหา

ครบตามหลักสูตร
แกนกลางการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช
๒๕๕๑ นำเสนอโดย
ใช้แผนภาพ แผนภูมิ
ตาราง เหมาะสม
กับการเรียน
การสอน

การอ่านหรือการฟัง

บทเรียนหรือสื่อที่นำเสนอให้ใช้กับบทเรียนนี้

บทเรียนหรือสื่อ หมายถึง คำประพันธ์หรือสื่อที่เขียนเรียงตามลักษณะบังคับ (บังคับลักษณะ) ให้ได้สัมผัสที่ไพเราะ บทเรียนหรือสื่อของไทย สามารถแบ่งได้เป็น ๕ ประเภทใหญ่ๆ ตามลักษณะการแต่ง คือ โคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน และร่าย การอ่านหรือการฟัง ต้องอ่านออกเสียงให้ถูกต้องตามจังหวะของบทเรียนหรือสื่อแต่ละชนิด

หลักการอ่าน บทเรียนหรือสื่อ

๑. อ่านออกเสียงตรงตามคำอ่านที่เขียนไว้ โดยแบ่งวรรคตอนตามลักษณะของบทประพันธ์ อ่านให้ถูกต้องชัดถ้อยชัดคำ ค่อยๆ อ่านและฟังเสียงของตนเองว่าอ่านได้ถูกต้องหรือไม่

๒. อ่านทันเนื้อความ การอ่านตามใจจะอ่านเร็วเกินไป โดยไม่สนใจเสียงสูง-ต่ำ ท่วงทำนองของคำประพันธ์ ทำให้ไม่เข้าใจเนื้อความของบทเรียนหรือสื่อ

QR Code

สื่อดิจิทัลสำหรับการเรียนรู้

กิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก

ให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติเพื่อแสดงพฤติกรรมการเรียนรู้ขยายผลและประเมินผล การเรียนรู้ตามมาตรฐานตัวชี้วัดประจำหน่วยฯ และบรรลุสมรรถนะสำคัญ

กิจกรรมนำสู่การเรียนรู้

นำเข้าสู่บทเรียนโดยใช้กิจกรรมรูปแบบต่าง ๆ กระตุ้นความสนใจและวัดประเมินผลก่อนเรียน

สารบัญ

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ มาตราตัวสะกด..... ๑

หลักภาษานำรู้ มาตราตัวสะกด การอ่านสะกดคำ ๓

การใช้ภาษา การคัดลายมือ การฟัง การดู และการพูด ๑๒

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ อักษรควบ อักษรนำ..... ๑๙

หลักภาษานำรู้ อักษรควบ อักษรนำ ๒๑

การใช้ภาษา การเขียน และการพูดรายงาน ๒๕

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ การผันวรรณยุกต์..... ๓๒

หลักภาษานำรู้ การผันวรรณยุกต์ ๓๔

การใช้ภาษา การอ่าน การเลือกอ่านหนังสือ การตั้งคำถาม และตอบคำถาม ๓๗

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ คำในภาษาไทย..... ๔๗

หลักภาษานำรู้ คำในภาษาไทย ชนิดของคำ ๔๙

การใช้ภาษา การเขียนแผนภาพโครงเรื่อง การย่อความ ๕๙

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ ประโยค ถ้อยคำ สำนวน..... ๖๕

หลักภาษานำรู้ ประโยค การแต่งประโยค ถ้อยคำสำนวน ๖๗

การใช้ภาษา การแสดงความคิดเห็นเชิงวิจารณ์ การเขียนจดหมายส่วนตัว ๗๔

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๖ เครื่องหมายวรรคตอน..... ๘๑

หลักภาษานำรู้ เครื่องหมายวรรคตอน การเขียนและอ่านอักษรย่อ ๘๓

การใช้ภาษา เพลงพื้นบ้าน การอ่านบทร้อยกรอง ๙๑

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๗ คำพ้อง..... ๑๐๒

หลักภาษานำรู้ คำพ้อง การใช้พจนานุกรม ๑๐๔

การใช้ภาษา บทอาขยาน บทร้อยกรอง การแต่งกลอนสี่ ๑๑๐

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๘ ภาษาไทยถิ่น ภาษาไทยมาตรฐาน..... ๑๑๙

หลักภาษานำรู้ ภาษาไทยถิ่น คำขวัญ ๑๒๑

การใช้ภาษา การเขียนเรื่องตามจินตนาการ การคาดคะเนเรื่องราว และเหตุการณ์ ๑๒๙

บรรณานุกรม..... ๑๔๐

หน่วยการเรียนรู้ที่

๑

มาตราตัวสะกด

เป้าหมายการเรียนรู้ประจำหน่วยที่ ๑

๑. อ่านสะกดคำและเขียนคำที่มีตัวสะกดหรือไม่มีตัวสะกดได้ (มฐ. ท ๔.๑ ป.๔/๑)
๒. คัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัดและครึ่งบรรทัดตามรูปแบบการเขียนตัวอักษรไทยได้ (มฐ. ท ๒.๑ ป.๔/๑)
๓. ปฏิบัติตนในการฟัง ดู และพูดได้อย่างมีมารยาท (มฐ. ท ๓.๑ ป.๔/๖)

แนวคิดสำคัญ

การเรียนรู้เรื่องมาตราตัวสะกดและการสะกดคำจะช่วยให้การอ่านและการเขียนคำถูกต้อง นอกจากนี้ การคัดลายมือให้เป็นระเบียบ สะอาด น่าอ่าน เป็นพื้นฐานส่วนหนึ่งในการใช้ภาษาไทยสื่อสารได้ถูกต้อง และมีประสิทธิภาพ

กิจกรรม นำสู่การเรียนรู้

ร่วมกันคิด และบอก
คำที่อยู่ในแม่ ก กา และ
คำที่มีตัวสะกด
ในแม่ต่าง ๆ ตามหัวข้อ
ที่กำหนด

สัตว์

ผลไม้

ดอกไม้

หลักภาษา น่ารู้

ตัวสะกดคืออะไร
แล้วมีกี่แม่ครับ

มาตราตัวสะกด

ตัวสะกด คือ พยัญชนะที่ประสมข้างท้ายพยางค์ แล้วออกเสียงประสมกัน แบ่งได้ตามเสียงสะกด เรียกว่า มาตราตัวสะกด

มาตราตัวสะกด แบ่งเป็น ๘ มาตรา และแต่ละมาตรามีพยัญชนะที่เป็นตัวสะกด ดังนี้

มาตรา	พยัญชนะที่เป็นตัวสะกด	ตัวอย่างคำ
แม่กง	ง	สูง ทาง แข็ง เครื่อง
แม่กม	ม	หอม ชม ตุ่ม เตรียม
แม่เกย	ย	สวย เขย ลาย จุย
แม่เกอว	ว	ขาว เดี่ยว วิว เร็ว
แม่กก	ก ข ค ฆ	รัก สุข โชค เมฆ
แม่กบ	บ ป พ ฟ ภ	จับ บาป ภพ ลาภ
แม่กน	น ณ ญ ร ล ฬ	กิน หาญ คุณ สาร ตาล กาฬ
แม่กด	ด จ ช ซ ฎ ฏ ฐ ท ฒ ต ถ ทธ ศ ษ ส	ปิด ดุจ ราช ก๊าซ กฏ ปราบกฎ รัฐ ครูท วัฒน จิต รถ บท พุทธ ยศ เศษ โอกาส

ส่วนคำหรือพยางค์ที่ไม่มีตัวสะกด เช่น นะ ชา ตัว เสีย โต แก่ ปู เป็นคำที่อยู่ในแม่ ก กา

หมวดคำที่มีตัวสะกดหรือออกเสียงอย่างเดียวกัน
เรียกว่า มาตรา หรือแม่ อย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น
มาตรากง หรือแม่กง มาตรากรม หรือแม่กรม

คำที่มีตัวสะกด มี ๒ ลักษณะ คือ

- ๑ คำที่มีตัวสะกดตรงตามมาตรา
 - ๒ คำที่มีตัวสะกดไม่ตรงตามมาตรา
- ฝึกอ่านและสังเกตคำอ่านของคำต่อไปนี้

คำที่มีตัวสะกด**ตรง**ตามมาตรา

คำที่มีตัวสะกด**ไม่ตรง**ตามมาตรา

แม่ก

รัก ฝาก ปัก ตัก ยก
ปลูก ผัก ซอกแซก

เม**ข** สุขใจ โร**ค** นา**ค**
เล**ข** ประมุ**ข** เท**ค**นิ**ค**

แม่กบ

พับเพียบ ระเบียบ ทียบ
กราบ โอบ ลูบ ประดับ

ยิรา**ฟ** ทั**ฟ**พี กรา**ฟ** โล**ภ**
รูปภา**พ** ปรร**ภ** ชูชี**พ**

แม่กน

ชวน กัน บิน อุ่น จน
เคลื่อน ขบวน วันวาน

บุญ วา**ฬ** สั**ญ**ญาณ
พยาบา**ล** อาหา**ร** ผลไม**้**

แม่กด

กัด จุด หยด พุด ปิด
กระโดด สาดน้ำ อัดอัด
มัดดำ เผ็ด สด

นา**ฏ**ศิลป์ มงกุ**ฏ** ครุ**ฑ** บา**ท**
อิริยาบ**ถ** อิ**ฐ** บว**ช** ตำรา**จ**
ก้า**ช**พิ**ษ** ปริ**ศ**นา มั**ธ**ยัส**ถ**

๑. คำที่มีตัวสะกดตรงตามมาตรา คือ คำที่สะกดด้วยพยัญชนะที่ตรงกับชื่อมาตราตัวสะกด ได้แก่ คำที่มีพยัญชนะตัว ง ม ย ว ก บ น และ ด เป็นตัวสะกด

๒. คำที่มีตัวสะกดไม่ตรงตามมาตรา คือ คำที่สะกดด้วยพยัญชนะอื่น ๆ ที่ไม่ตรงกับชื่อมาตราตัวสะกด แต่ออกเสียงท้ายพยางค์หรือท้ายคำเป็นเสียงเดียวกับมาตรานั้นๆ ซึ่งเราสามารถทราบได้ว่า คำใดมีตัวสะกดไม่ตรงตามมาตรา โดยสังเกตจากเสียงอ่าน

ตัวอย่าง

คำที่อยู่ในแม่ ก กา

ก ก กา

กอบัว	ผู้ดี	แต่	สุชา
เจดีย์	เคราะห์	เกลือแร่	สถานี
เออออ	โหระพา	มะละกอ	มยุรา

ตัวอย่าง

คำที่มีตัวสะกดอยู่ในแม่กง

รุ่ง รัง	แม ง ปอ ง	ร วง ฝี ง
ร้อ ง เพล ง	เสี ย ด ัง	กั ง นา ง
อื่ ง อ่า ง	โก ง กา ง	ช่า ง หล ัง

ตัวอย่าง

คำที่มีตัวสะกดอยู่ในแม่กม

ชุ ม นุ ม	ช ม ร ม	ร อม ช อม
ง อม แ ง ม	นุ ่ม นิ ่ม	มู ม มา ม
เสี อ ม โ ร ม	ห้อ ม ล้อ ม	อ ม ยี้ ม

ตัวอย่าง

คำที่มีตัวสะกดอยู่ในแม่เกย

ย

ปุ ^ย ฝ้าย	ถว ^ย	ลอ ^ย ชาย
กระจ้อย ^ย ร่อย	อ ^ย ร่อย	ส่า ^ย สร้อย
โป ^ย รปราย	เฉ ^ย เมย	ป้า ^ย คล้อย
ปัว ^ย ไ้	ฉุ ^ย ฉาย	ลา ^ย พร้อย

ตัวอย่าง

คำที่มีตัวสะกดอยู่ในแม่เกว

ว

แหว ^ว วาว	เก็ ^ว วข้าว	แม ^ว เหมียว
แพ ^ว รพราว	แก ^ว วร้าย	กระจิว ^ว หลิว
ทิว ^ว แถว	สะ ^ว เว	เปล ^ว ไฟ
แจ ^ว วเรือ	นั ^ว วมือ	ไ้ ^ว เจียว

รู้ไว้ใช้ถูกต้อง

- คำที่ประสมกับสระ **เ-ย** และไม่มีตัวสะกด ไม่ใช่คำที่อยู่ในแม่เกย เพราะตัว **ย** ใน **สระ เ-ย** เป็นสระ ไม่ใช่พยัญชนะ เช่น เสย เพสีย เปี้ย
- คำที่ประสมกับสระ **-ว** และไม่มีตัวสะกด ไม่ใช่คำที่อยู่ในแม่เกว เพราะตัว **ว** ใน **สระ -ว** เป็นสระ ไม่ใช่พยัญชนะ เช่น หัว ครัว รัว

ตัวอย่าง

คำที่มีตัวสะกดอยู่ในแม่กก

ก ข ค ฅ

ตัวสะกดตรงตามมาตรา

กั ^ก ก	แซ ^ก	รา ^ก
ปี ^ก	ผุ ^ก	มุ ^ก
เล็ ^ก	แปล ^ก	โล ^ก
หมา ^ก รุก	กั ^ก กั ^ก	ทึ ^ก ทัก
ส ^ก ปรก	แต ^ก หัก	อี ^ก ทีก

ตัวสะกดไม่ตรงตามมาตรา

โซ ^ค	นา ^ค	เม ^ฅ
โร ^ค	เล ^ข	สุ ^ข
วิห ^ค	สุ ^ฅ นั ^ข	มรร ^ค
บริจา ^ค	พรร ^ค	เช็ ^ค
ภา ^ค	โภ ^ค	บุ ^ค คคล

ตัวอย่าง

คำที่มีตัวสะกดอยู่ในแม่กบ

บ ป ฟ ภ

ตัวสะกดตรงตามมาตรา

ก ^บ	คั ^บ แคบ	งอ ^บ
จั ^บ	แถบ	ปี ^บ
ปู ^บ	ลิ ^บ	กรา ^บ
จั ^บ จึ ^บ	ค่านั ^บ	ละโม ^บ
เกล ^บ	โอ ^บ	ครั ^บ

ตัวสะกดไม่ตรงตามมาตรา

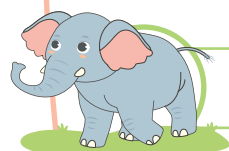
เท ^ฟ	บุ ^ป ผา	ทั ^ฟ พี
เท ^ป	พิภ ^ฟ	ทรั ^ฟ พ
ลิ ^ฟ ต์	คำสา ^ป	ลา ^ภ
โล ^ภ	ยี่รา ^ฟ	อ ^ฟ ย ^ฟ
สรุ ^ป	รู ^ป ภาพ	ฐ ^ป

๒. วิธีการอ่านสะกดคำที่มีตัวสะกด เช่น คำว่า ช้าง มีขั้นตอน

การอ่าน ดังนี้

เช่น

ชอ - อา - งอ - ช้าง - ไม้โท ➔ ช้าง

ปอ - เอะ - ดอ ➔ เป็ด

มอ - เอ - หมอ - เมก

หอ - มอ - ออ - กอ - หมอก

➔ **เมฆหมอก** (อ่านว่า เมก-หมอก)

๓. เทคนิคการอ่านออกเสียง

เมื่อเราอ่านสะกดคำได้ถูกต้องแล้ว ควรฝึกอ่านออกเสียงคำ ข้อความ ประโยค และเรื่องราวต่างๆ โดยปฏิบัติ ดังนี้

อ่านในใจ ๑ รอบ เพื่อทำความเข้าใจในเรื่องที่อ่าน และตรวจสอบคำที่ไม่แน่ใจว่าอ่านอย่างไร

อ่านออกเสียงเต็มเสียง ให้ชัดเจน แต่ไม่ตะโกน และใส่อารมณ์ให้เหมาะสมกับคำหรือข้อความที่อ่าน

อ่านออกเสียงให้ถูกต้อง ตามอักขรวิธี เช่น คำควบกล้ำ คำที่มีพยัญชนะต้นเป็นตัว ร ล เครื่องหมายต่างๆ อักษรย่อ

อ่านออกเสียงโดย **แบ่งวรรคตอนและจังหวะ** (บทร้อยกรอง) ให้ถูกต้องเหมาะสม

อ่านออกเสียง **ไม่เร็ว** หรือ **ช้าเกินไป**

การคัดลายมือ

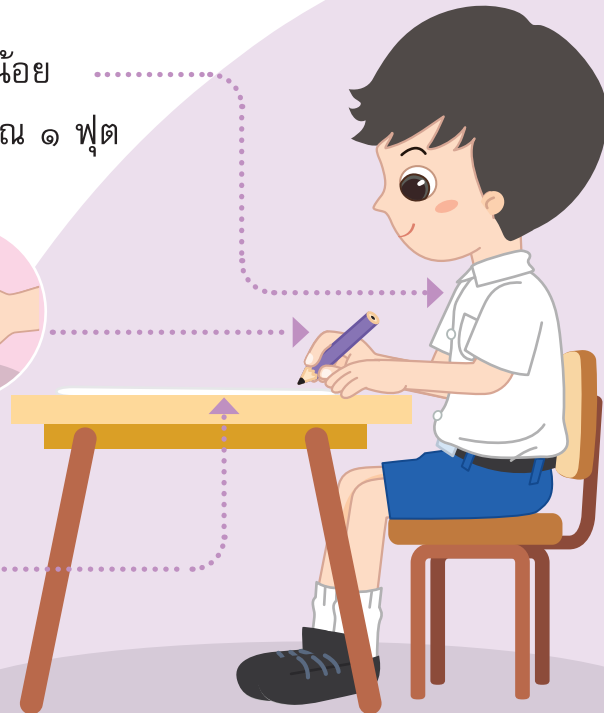
การเขียนคำหรือข้อความต่าง ๆ ควรเขียนลายมือ
บรรจงเต็มบรรทัดหรือครึ่งบรรทัดนะครับ

ลายมือ คือ ตัวหนังสือเขียนที่มีลักษณะแสดงว่า เป็นของผู้ใด
ผู้หนึ่งโดยเฉพาะ การคัดลายมือ นอกจากจะทำให้ผู้คัดเขียนหนังสือ
ได้สวยงามแล้ว ยังเป็นการฝึกสมาธิ รู้จักรักษาความสะอาด และ
เขียนเป็นระเบียบเรียบร้อย เราจึงควรฝึกคัดลายมืออยู่เสมอ

หลักปฏิบัติในการคัดลายมือ

- **นั่งตัวตรง** ในท่าที่สบาย ก้มศีรษะเล็กน้อย
ให้สายตาห่างสมุดหรือกระดาษประมาณ ๑ ฟุต
- **จับดินสอหรือปากกา**
โดยใช้นิ้วหัวแม่มือและนิ้วชี้
ส่วนนิ้วกลาง นิ้วนาง และ
นิ้วก้อย งอไว้ในฝ่ามือ
- **วางสมุดหรือ
กระดาษตรง ๆ**

- **เขียนตัวอักษร** ให้ถูกต้อง ถูกตำแหน่ง เขียนตัวอักษรให้ตรง และเขียน
พยัญชนะให้สูงเสมอกัน

- **เขียนเว้นช่องไฟ** และเว้นวรรคตอนให้ถูกต้อง

ระวัง! ฟ้าผ่า

ระ วั ง ! ฟ้า ผ่า

- **ตัดไม่ผิด** ไม่ตกหล่น หรือไม่ต่างไปจากต้นฉบับ

ประโยชน์ของการคัดลายมือ

๑

ช่วยพัฒนากล้ามเนื้อมือ
และสายตาให้สัมพันธ์กัน
ในการเขียน

๒

ทำให้เขียนตัวอักษรไทย
ถูกต้องตามหลักเกณฑ์

๓

ทำให้เกิดความชำนาญ
จากการคิดไปสู่การเขียนอื่นๆ

๔

ช่วยทำให้เกิดสมาธิ
ในการทำงาน มีวินัยในตนเอง

ตัวอย่าง

การคัดลายมือเต็มบรรทัดและครึ่งบรรทัด

กิก ไป ไป คิค คิค ิม
 ิง จจ ิน ิช ิช ิม
 ญ ญ ญ ฐ ฑ ฒ
 ฒ คิต คิต ิต ฑ ฐ
 หน บบ ปบ ผผ ผผ พพ
 ฟฟ ภภ มม ยย วรร ิล
 วว คศ ษ ฬ หห ฬ
 ออ ออ

การฟัง การดู และการพูด

การฟัง การดู และการพูดมีความสำคัญอย่างไร และเราควรปฏิบัติตนในการฟัง การดู และการพูดอย่างไรครับ

การฟัง การดู และการพูด คือ กระบวนการสื่อสารสำคัญที่เราต้องใช้ในชีวิตประจำวัน

๑. การฟัง เป็นทักษะสื่อสารที่สำคัญทักษะหนึ่ง ในชีวิตของเราจะต้องฟังสิ่งต่างๆ มากมาย เช่น ฟังคนพูด ฟังข่าว ฟังครูสอน ฟังเพลง ตลอดจนฟังเสียงสิ่งต่างๆ รอบตัว

หลัก การฟัง

ฟังด้วยความตั้งใจ สบตาผู้พูด เพื่อแสดงว่าสนใจผู้พูด

ฟังด้วยใบหน้า ยิ้มแย้มแจ่มใส

ซักถามเมื่อผู้พูดพูดจบแล้ว และปฏิบัติตนให้เกียรติผู้พูด

ไม่พูดแทรกในขณะที่ฟัง

ไม่คุยเล่นในขณะที่ฟัง

ไม่ส่งเสียงดังรบกวน หรือทำความรำคาญให้แก่ผู้อื่น

ไม่ควรแสดงท่าทางไม่พอใจเมื่อไม่ชอบ ควรอดทนและรับฟังอย่างสงบ

๒. การดู คือ การหาความรู้จากการใช้สายตามองดูสิ่งต่าง ๆ เป็นทักษะที่ต้องใช้ร่วมกับทักษะการฟังและการอ่านเพื่อให้เกิดความรู้และความเข้าใจมากยิ่งขึ้น

หลัก การดู

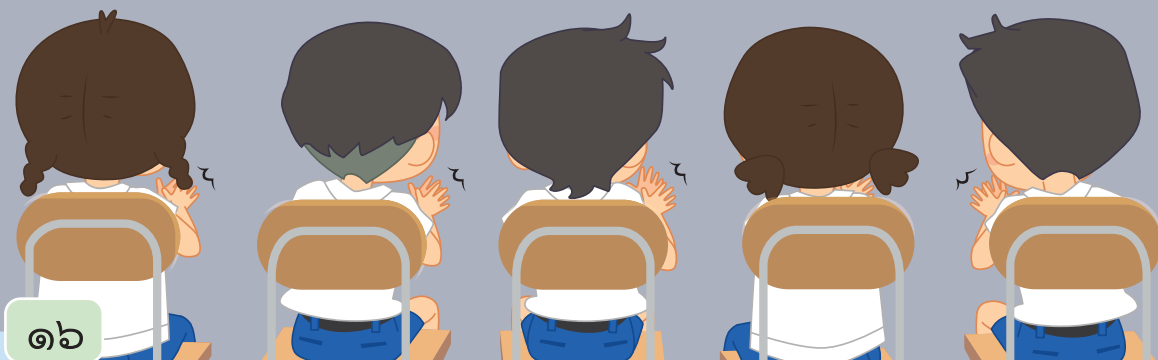
ดูอย่างสงบเรียบร้อย และดูด้วยความตั้งใจ

สรุปสาระสำคัญของสิ่งที่ดู

ไม่ทำกิจกรรมอื่นขณะดู เพราะจะทำให้ไม่มีสมาธิ

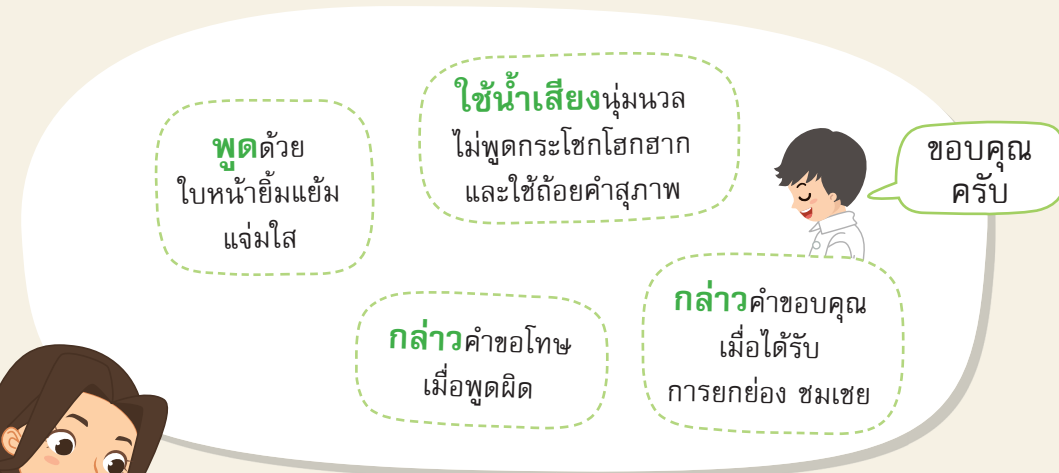
ไม่ส่งเสียงดังรบกวน หรือก่อความรำคาญ แก่ผู้อื่น

ไม่แสดงกิริยาที่ไม่เหมาะสม เช่น โห่ กระตืบเท้า

๓. การพูด เป็นทักษะติดต่อสื่อสารที่สำคัญ การพูดที่ใช้มากที่สุด ในชีวิตประจำวัน คือ การพูดสนทนาโต้ตอบ

หลัก การพูด

พูดด้วย ไบหน้ายิ้มแย้ม แจ่มใส

ใช้น้ำเสียงนุ่มนวล ไม่พูดกระซอกซอกฮาก และใช้ถ้อยคำสุภาพ

ขอบคุณ ครับ

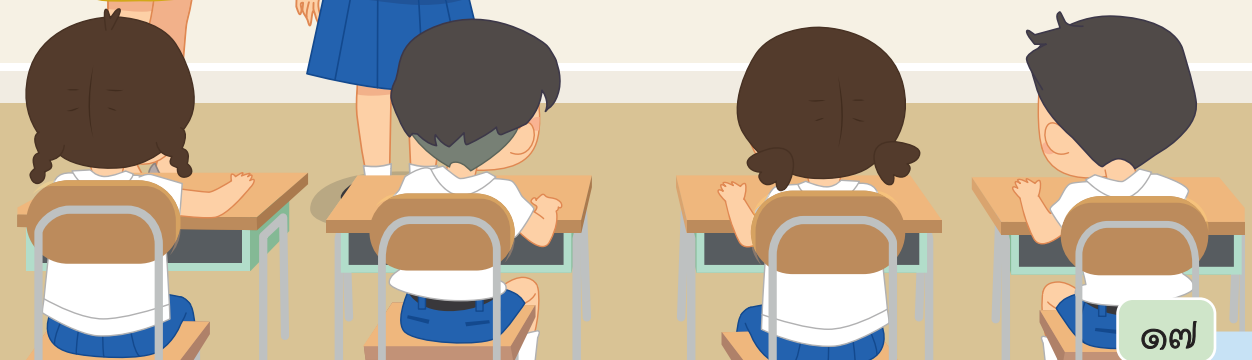
กล่าวคำขอโทษ เมื่อพูดผิด

กล่าวคำขอบคุณ เมื่อได้รับ การยกย่อง ชมเชย

ไม่แสดงกิริยาที่ไม่เหมาะสม เช่น หาว เรอ

ไม่พูดแทรก ในขณะที่ผู้อื่น กำลังพูด

การเรียนรู้เชิงรุก

สมรรถนะสำคัญสำหรับผู้เรียน

ความสามารถด้าน

☒ การคิด☒ การใช้ทักษะชีวิต☒ การสื่อสาร☐ การแก้ปัญหา☐ การใช้เทคโนโลยี

ครูให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมดังต่อไปนี้

๑. อ่านสะกดคำต่อไปนี้ แล้วเขียนจำแนกคำตามมาตราตัวสะกดลงในสมุดด้วยตัวบรรจงครึ่งบรรทัด

กลม

เขต

จระเข้

โชคดี

ช่วยด้วย

ถวิล

ทมิฬ

ส่องแสง

รูปภาพ

ตรัส

โทรเลข

เอว

๒. แบ่งกลุ่ม กลุ่มละ ๔-๕ คน แต่งเรื่องสั้น ๔-๕ บรรทัด โดยในเรื่องสั้นต้องมีคำที่สะกดด้วยแม่กง กม เกย เกอว กก กบ กน และกด อย่างน้อยแม่ละ ๑ คำ บันทึกลงในสมุดด้วยตัวบรรจงครึ่งบรรทัด
๓. แต่ละกลุ่มจับสลากบทบาทสมมติ แล้วร่วมกันแสดงความคิดเห็นว่าการจะแสดงบทบาทสมมติที่ดี ควรปฏิบัติอย่างไร จากนั้นเขียนลงในสมุดบทบาทสมมติในสลาก ได้แก่

เป็นนักเรียนที่ฟังครูสอน

เป็นผู้ชมในโรงภาพยนตร์

เป็นผู้ชมงานแสดงโรงเรียน

เป็นผู้นำเสนอหน้าชั้นเรียน

เป็นผู้ที่ฟังเพื่อนรายงานหน้าชั้นเรียน

๔. แต่ละกลุ่มออกมาอ่านเรื่องสั้นที่แต่งจากข้อ ๒. และบอกแนวทางการปฏิบัติตามข้อ ๓. ที่หน้าชั้นเรียน แล้วสรุปความรู้ร่วมกัน